

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrtni strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—.
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Razveljavljene občinske volitve na Pesnici.

Upravno sodišče je pod št. A 429-44 10 izdalo tole odločbo:

Zoper občinske volitve, ki so se dne 15. oktobra 1933 vršile v občini Pesnica, srez Maribor levi breg, se je v volilnem imeniku vpisani Weingerl Fr., posestnik na Ranci, zastopan po dr. J. Leskovarju, odvetniku v Mariboru, 21. oktobra 1933, torej v odprtem roku 8 dni po dnevu volitev, pritožil na upravno sodišče v Celju.

Upravno sodišče je po par. 50 zakona o občinah v nejavni seji odločilo:

Pritožbi se ugodí in se razveljavijo občinske volitve radi nepravilnega postopanja volilnega odbora s tem, da se morajo po par. 50, stavek 5, zakona o občinah v mesecu dni od dne prejema te odločbe izvršiti nove volitve.

Zoper to odločbo ni pravnega sredstva.

Razlogi:

Na pritožbo zgoraj imenovanega je upravno sodišče po pregledu pritožbe in vseh volilnih spisov ugotovilo, da so se pri volitvah zgoraj navedene občine dogodile sledeče nepravilnosti:

Pritožitelj trdi, da je predsednik volilnega odbora ob zaključku glasovanja pozval vse prisotne, ki niso bili člani komisije, zlasti predstavnike list, da se odstranijo; da je moral pritožitelj kot predstavnik Šparlove liste na predsednikovo zahtevo le-temu izročiti beležke, ki se nanašajo na volitve; in da je po uradnem razglasu dobila Kerenčičeva lista 284, Šparlova lista pa 197 glasov, dočim je po zapisnih predstavnikov Šparlove liste — kolikor niso bili izročeni, predsedniku volilnega odbora — za to listo glasovalo 279 volilcev, a za Kerenčičevo listo 213 volilcev.

O teh trditvah so bili pri sreskem sodišču v Mariboru aslišani člani volilnega odbora in sicer From Vekosl., Črnko Just in Črnko Jernej. Ti so pod prisego izpovedali, da je predsednik volilnega odbora ob zaključku glasovanja pozval vse prisotne, razven članov volilnega odbora, da se iz volilnega lokala odstranijo in da so radi tega zapustili volilni lokal vsi, tudi pritožitelj, ki je hotel odnesti s seboj še svoje zapiske, kar mu pa predsednik volilnega odbora ni dovolil.

Navedeno postopanje predsednika volilnega odbora ni bilo pravilno.

Predvsem ni smel izključiti pritožitelja od prisostvovanja pri štetju gla-

sov. Po par. 34 zakona o občinah imajo predstavniki kandidatnih list pravico, da prisostvujejo ne samo poslovanju volilnega, marveč tudi glavnega volilnega odbora ves čas volitve. Iz dejstva, da daje zakon predstavnikom list pravico, da prisostvujejo ne samo poslovanju volilnega, marveč tudi glavnega volilnega odbora, jasno izvira, da se pravica prisostvovanja ne omejuje samo na glasovanje, ampak tudi na oni del poslovanja, s katerim se ugotovi rezultat volitev. Pod izrazom »volitve«, ki se rabi v navedenem par. 34, ni torej razumeti samo glasovanje, ampak celokupno poslovanje volilnih in glavnih volilnih odborov od početka do konca.

Nadalje ni bil predsednik volilnega odbora upravičen, da je odvezal pritožitelju beležke, ki si jih je ta napravil kot predstavnik Šparlove liste. Po par. 34, odstavek 2, zakona o občinah imajo predstavniki kandidatnih list pravico, prisostvovati poslovanju volilnega odbora in podajati pripombe, ki se vpišejo na zahtevo v zapisnik. Tega določila pa ni razumeti tako, da sme predstavnik liste prisostvovati glasovanju samo kot pasiven gledalec, nego ima kot pooblaščenec volilcev tiste liste, katero zastopa, pravico, da nadzoruje volitveno postopanje. Ta nadzor pa lahko vrši na dva načina: 1. da nadzoruje zapisničarja pri vpisovanju oddanih glasov v glasovalne sezname in 2. da si sam beleži oddane glasove. Ako se je predstavnik liste poslužil drugega

načina kontrole, so beležki dokaz, na katerega opira svojo eventualno trditev, da uradno ugotovljeni izid volitev ni pravilen. Tega dokaza pa se predstavnik liste ne sme oropati s tem, da se mu odvzamejo beležki. Kajti v tem primeru ni imelo prisostvovanje predstavnika liste glasovanju nobenega pomena in je položaj isti, kakor če bi se bila predstavniku takoj ob pričetku glasovanja že zabranila vsakršna kontrola.

Navedeni kršitvi v zvezi s pritožiteljevo trditvijo, da je volilni rezultat, ki je bil uradno razglašen, po njegovih beležkah, kolikor jih ni oddal predsedniku volilnega odbora, napačen, odvzame ta volilnemu aktu tisto verodostojnost, ki bi mu kot uradnemu aktu sicer šla brez teh kršitev. Ti kršitvi je tedaj v tem primeru smatrati kot odločilnega pomena za končni izid volitev, vsled česar je bilo odločati, kakor je zgoraj navedeno.

Ker so se radi tega razloga morale volitve razveljaviti, se upravnemu sodišču v razmotrivanje drugih pritožnih točk, ki so podrejenega pomena, ni bilo spuščati.

Celje, dne 13. januarja 1934.

*

Poraz svobodne morale v Franciji.

Težka moralna kriza, ki zadnji čas pretresa Francijo ter je zahtevala kot žrtev dve vladi: Chaumepsovo in Daladierjevo, nazorno dokazuje svetu, kam dovede državo svobodna morala — takšni življenjski nazori, ki se ne brigajo za Boga, vero in cerkev. Frumasonska loža je visoka šola take nekrščanske morale. Iz te visoke šole so izšli tisti svobodomiselní politiki, ki so razkristjanili francosko javno življenje, vpeljali laično (brezversko) državno šolo ter odtrgali državo od cerkve. Iz francoskih državnih šol je vzrastel rod, ki to praktično izvaja, kar so učili frumasonski in svobodomiselní učeniki. In vprav ta praksa (dejansko izvrševanje) dokazuje, da je svobodna laična vzgoja, ki zametuje krščanska načela, v največjo škodo narodu in državi.

Korupcijske afere, ki so buknile zadnja leta iz moralnega močvirja na površje, zlasti znana afera sleparja Staviskega, v kateri je zapleteno večje število poslancev in ministrov, so kakor z bengalično svetlobo posvetile na pot, na katero je potisnila Francijo svo-

Vrhovni poveljnik francoske armade general Weygand.

bodomiselna politika. Značilno je in hkratu glasno govoreč dokaz za to, da kaznujoča pravica tudi slabi politiki ne prizanesi, marveč jo kaznuje, da je namreč v Franciji sedaj na vladi tista stranka, ki je izvršila pred 30 leti razkristjanjenje Francije: radikalna stranka, ki ni nič drugega ko politična podružnica framašonske lože. Quo quis peccavit, hoc punietur (s čimer se kdo pregreši, s tem bo kaznovan): tako pravi znani latinski pregovor. Radikalni, framašoni in z njimi združeni svobodomiselniki so grešili z zakonskim in upravnim vpeljanjem svobodne nekrščanske morale, in sedaj jih posledice te morale zadevajo kot strahovita obsodba in kazen.

Francosko ljudstvo je stopilo na ulico Pariza in drugih mest, da zagrmí gromko besedo proti korupciji in proti stranki, ki jo je omogočila. Po pariških ulicah je tekla kri. Demonstrirala je več dni večtisočglava množica — bilo jih je včasih do 100.000 — ter zahtevala odstop vlade. Dve vladi, ki sta

PRI ČRNH PRISADH

onesnaženih tvorih, so se opazili sijajni uspehi z izkušenim zdravilom »Fitonin«. Ze po tretjem dnevu izvanredno zboljšanje, a po 15 dnevih popolno ozdravljenje. »Fitonin« stane 20 Din v apotekah. S pošto in povzetjem dve steklenici 50 Din. Poučno knjižico št. 18 pošlje Fiton dr. s o. j. Zagreb I-78.

imeli večino v parlamentu, sta morali kapitulirati pred razjarjenim ljudstvom ter odstopiti. Združeni radikalni in socialisti, ki tvorijo v parlamentu svobodomiselnio levico, so se zbalí ljudske nevolje ter se umaknili z ministrskih sedežev. Ko se je to doznalo, so pariške ulice kar zabučale veselja. Ljudstvo ima nado, da bo nova vlada, ki bo sledila vladam levičarskega svobodomiselnega kartela, svobodna od framašonske komande ter bo uveljavljala v javnem življenju načela krščanske pravičnosti in poštenosti.

— — —

Nova vlada na Francoskem. Kakor poročamo v daljšem članku, je morala radi burnih ter krvavih demonstracij v Parizu odstopiti celokupna Daladierjeva vlada. Predsednik republike Lebrun je poveril dne 8. februarja sestavo vlade narodne blaginje bivšemu predsedniku republike Gastonu Doumergueju, ki je setavil vlado dne 9. t. m. in jo je predstavil predsedniku Lebrunu. Nova vlada bo stopila pred parlament dne 15. februarja. Doumergueva vlada je sestavljena iz 4 izvenparlamentarnih ministrov, ki so Doumergue, Petain, Denain in Rivolet, ki je predstavnik bivših bojnikov, iz 4 senatorjev, od katerih pripadata 2 demokratični levici, in 1 demokratični zvezi, 1 pa je neodvisen, iz 12 poslancev in sicer 5 radikalnih socialistov, 1 novosocialist, 2 radikalna levičarja, 2 republikanska levičarja, 1 iz republikanske sredine, 1 iz republikanske zveze.

Novi francoski vladni predsednik je izdal takoj po sestavi svoje vlade proglas na narod, v katerem naglašja, da nosi njegova vlada znamenje političnega premirja, narodne slege in medstrankarskega miru.

Iz življenja predsednika nove francoske vlade Gastona Doumergueja, ki je sedaj star 71 let. Po poklicu je odvetnik, a je zgodaj stopil v državno službo in je služboval po francoskih kolonijah. Prvič je bil poslanec leta 1893. Bil je že večkrat minister, ministrski predsednik in dne 13. julija 1924 je bil celo izvoljen za predsednika francoske republike. Ko je potekla njegova predsedniška doba, se je umaknil v zasebno življenje, iz katerega se je povrnil še le sedaj na prošnjo predsednika Lebruna.

IZ RAZNIH DRŽAV

Svečan podpis balkanske pogodbe. Dne 8. februarja so se pripeljali v Ate ne zunanji ministri štirih balkanskih držav, ki so že pred enim tednom v Beogradu začasno podpisale balkanski pakt ali pogodbo. Svečano in končnoveljavno je bila pogodba podpisana v grški prestolici v Atenah 9. februarja.

Balkanska pogodba vsebuje naslednje medsebojne obveznosti: Jugoslavija, Grčija, Romunija in Turčija si jamčijo vzajemno varnost vseh svojih balkanskih mej. Obvežejo se, da ne bodo pokrenile nič političnega proti nobeni drugi balkanski državi, ki tega sporazuma ni podpisala, predno predhodno ne izmenjajo svojih misli, in ne bodo prevzele nase nobene politične obveze proti nobeni drugi balkanski državi brez pristanka ostalih pogodbenih strank. Ta sporazum stopi v veljavo, ko bo odobren od parlamentov na pogodbi podpisanih držav.

Avstrijski Heimwehr pripravlja prekrat. Po poročilih, ki prihajajo iz posameznih dežel, pripravlja Heimwehr slično akcijo, kakor jo je izvedla na Tirolskem (Na Tirolskem je Heimwehr odstavil deželno vlado in postavil diktaturo.) tudi v vseh ostalih deželah avstrijske republike. Na Gornjem Avstrijskem pri tem ni naletela na poseben odpor in bo akcija najbrže v kratkem izvedena, pač pa je težaven položaj na Štajerskem in Koroškem, kjer so deželne vlade v rokah nasprotnikov Heimwehra. Zato so postavili Heimwehrovci deželnim glavarjem posebne zahteve. Med drugim zahtevajo takojšen razpust deželne vlade in imenovanje vladnega komisarja, ki naj se mu dodeli sosvet iz vrst zaupnikov Heimwehra. Prav tako naj se pri vseh okrajnih glavarstvih postavijo posebni zaupniki Heimwehra kot nekaki nadzorniki. Vsi pristaši nasprotnih skupin se morajo nemudoma odpustiti iz držav-

ne službe. Dalje zahtevajo razpust vseh takozvanih kulturnih organizacij, za katerimi se skrivajo nasprotniki Heimwehra, med njimi tudi društvo »Südmark«. Mnogo govorijo o ukrepih, ki jih je izdal podkancelar Fey. Odradil je delno mobilizacijo pomožne policije, ki se rekrutira iz vrst Heimwehra. Nad 1000 Heimwehrovcev je zbranih na Dunaju, drugi pa so dodeljeni orožništvu in drugim javnim ustanovam. Za njihovo vzdrževanje morajo skrbeti sovrane skupine v dotičnem kraju. Ob enem je dal odstaviti vse one javne funkcionarje, ki se niso brigali za izdane uradne ukrepe.

PO SVETU KATOLIŠKEM

Krščanska šola.

Osrednje društvo »Krščanska šola« v Ljubljani je imelo v nedeljo dne 4. februarja veliko skupščino v Unionu. Zborovanja se je udeležil g. škof dr. Gregorij Rožman, ki je spregovoril pristrčne besede katoliškim staršem ter vzgojiteljem. Na skupščini so bile sprejete naslednje resolucije:

1. Krščanski starši se zavedamo, da smo dolžni na vso moč skrbeti za versko in moralno, fizično in državljansko vzgojo svojih otrok.
2. Namen krščanske vzgoje je nadnaravni človek, ki misli, sodi in dela dosledno po pameti, razsvetljeni z nadnaravno lučjo nauka Kristusovega.
3. Krščanski starši zahtevamo krščansko šolo. Ko vzgoja skrbi za neminljivo nadzemsko srečo, skrbi predvsem za dušo, a prav zato je močna, da vzgoji tudi za to življenje nesebičnih, požrtvovalnih ljudi.

Ugotavljamo, da morala v naših šolah pozna samo tostransko načelo vzgajanja, ki vključuje vsemu prizadevanju ne najde drugačnih nagibov kakor ozire na korist ali slabotne opise plemenitosti brez temelja. Nujna po-

sledica take vzgoje je sebičnost, ki razkraja rodino, povečuje v družbi gorje in državi škodoje toliko bolj, kolikor višjo stopnjo v njej zavzame gojenec take morale.

3. Verouk mora biti v vseh šolah osrednja moč za vzgojo značajev. Noben predmet ne sme mladini rušiti vere v odgovornost pred neskončno svetim Bogom, ki vse vodi in vse sodi.

4. Za učitelja, ki z besedo ali slabim zgledom uničuje najvišje npravne vrednote, ne sme biti mesta pri naši mladini. Starši ne moremo biti srečni, ako ne vidimo svojih otrok v dobrih rokah, katerim zaupamo.

V vsako šolo bodi nastavljen učitelj iste vere, kakor je večina učencev. Zakaj bi državna oblast veroizpovedi mešala in s tem budila do sebe nezaupanje, ko ima za vsako veroizpoved zadosti učiteljev in ji mešanje vrhutega povzroča večje stroške, kakor naravna porazdelitev.

5. Brez veroučitelja, ki ima poslanstvo od svoje cerkve, je pravi pouk v veri nemogoč. Učna uprava, ki ima dolžnost pa tudi moč, da dosego cilja omogoči, mora veroučitelju zagotoviti tudi gmočni obstanek.

6. Skrb za kar najboljšo vzgojo otrok mora država dejansko pokazati tudi s tem, da v svojih ukrepih uvaža vrednost zasebnih šol. Pravičnost do zasebnih šol je viden izraz svobodoljubnosti države, kateri je glavni smoter blagor naroda. Zahtevamo enakopravnost za take šole.